

Міністерство освіти та науки України
Тернопільський національний економічний університет
Кафедра економічної теорії

Міждисциплінарна курсова робота з економічної теорії на
тему: «Макроекономічний аналіз зовнішньої торгівлі країни»

Студентки 2 курсу групи ЕТ-21

Кондратюк В.Р.

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Лотиш О.Я.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Тернопіль 2017

Зміст

Вступ.....	3
Розділ 1. Теоретичні основи зовнішньої торгівлі країни	5
Розділ 2. Аналіз зовнішньої торгівлі України та її трансформація	7
Розділ 3. Проблеми та перспективи покращення структури зовнішньої торгівлі.....	18
Висновки.....	22
Список використаних джерел.....	23

Вступ

Зовнішня торгівля - це специфічний сектор економіки окремої держави, суб'єктами якого сьогодні є підприємницькі структури, пов'язані з реалізацією товарів (послуг, ідей) на зарубіжних ринках і частини зарубіжного товару на національному ринку. Зовнішня торгівля України є об'єктом національного державного регулювання і пов'язана з торговельним балансом країни. Здійснюється вона на основі Закону України „Про зовнішньоекономічну діяльність”. (1)

Нині ж займатися зовнішньоекономічною діяльністю мають право абсолютно всі підприємницькі структури, за умови відповідного статусу і чинного законодавства. Для її реалізації слід придбати ліцензію на вивіз товару за межі країни, що надається міністерством.

Зовнішня торгівля значно впливає на зростання ВВП будь-якої з країн, вона виступає основним джерелом формування доходів суб'єктів фінансових відносин. Економісти довели, що позитивному зростанню ВВП сприяє експортно-імпортна діяльність країни, а саме за умов високої продуктивності та конкурентоспроможності вітчизняної продукції. (2)

Актуальність дослідження полягає в тому, що сучасний розвиток зовнішньої торгівлі відбувається за умови інтеграційних процесів, що сприяють розвитку конкурентних ринків. Відповідно це стимулює ефективніше розподіляти економічні ресурси. Структура та напрямки торгівлі набувають політичного забарвлення і стають предметом боротьби між різними політичними силами.

Предметом курсової роботи є особливості розвитку зовнішньої торгівлі країни. Об'єктом дослідження є безпосередньо зовнішня торгівля.

Метою курсової роботи є макроекономічне дослідження зовнішньої торгівлі країни.

Для досягнення цієї мети поставлено такі завдання:

1. Систематизувати економічні чинники, що впливають на структуру торгівлі.
2. Аналізувати розвиток та сучасний стан зовнішньої торгівлі України.
3. Виявити проблеми й перспективи зовнішньої торгівлі та запропонувати рішення покращення її структури.

Розділ 1. Теоретичні основи зовнішньої торгівлі країни

Зовнішня торгівля (foreign trade)- це торгівля між країнами, що включає вивезення експорт і ввезення (імпорт) товарів і послуг. Зовнішня торгівля проводиться завдяки комерційним операціям, що проводяться самостійно компаніями, фірмами та державними організаціями, а прерогативою держави залишається торгівля зброєю і стратегічною сировиною, а також встановлення правил, норм, обмежень, податків на торговельні операції, що проводяться учасниками зовнішньої торгівлі. Рівень зовнішньої торгівлі характеризується обсягом зовнішньоторговельного обороту, що складається з експорту, імпорту та реекспорту. Зовнішньоторговельний оборот розраховується в порівнянних цінах, що відображають його фізичний обсяг, і в поточних (фактичних) цінах. Критерієм місця і значення зовнішньої торгівлі в народному господарстві країни є питома вага експорту та імпорту (експортна і імпортна квота) у валовому внутрішньому продукті. Сума експорту та імпорту становить зовнішньоторговельний товарообіг країни.

Основними показниками, що характеризують географію зовнішньої торгівлі є: обсяг експорту, імпорту, зовнішньоторговельного обороту; обсяг експорту, імпорту, зовнішньоторговельного обороту в розрахунку на душу населення; індекс експорту, імпорту, зовнішньоторговельного обороту; сальдо зовнішньої торгівлі (різниця між експортом та імпортом); товарна структура експорту та імпорту; коефіцієнти спеціалізації економіки.(3)

В умовах ринкової економіки торговофінансові зовнішньоторговельні операції здійснюються самостійно підприємствами і відомствами, прерогативою держави є торгівля зброєю і стратегічною сировиною.

Зовнішня торгівля характеризується як форма зовнішньоекономічних зв'язків, продаж і купівля товарів, цінних паперів на міжнародному ринку. Зовнішня торгівля реалізується на рівні зв'язків компаній, корпорацій, міждержавних угод.

Імпорт (від лат. Importo - ввозити, привозити, вводити) - ввезення в країну товарів, робіт, послуг результатів інтелектуальної діяльності і т.д. на митну територію країни зза кордону без зобов'язань про зворотне вивезення.

Реімпорт - ввезення товарів, раніше вивезених, але не перероблених.

Країна імпорту - країна походження товару (в той час як країною експортування є країна призначення продукту).

Зазвичай імпорт - важливий об'єкт регулювання з боку держави. Таке регулювання може здійснюватися за допомогою таких інструментів торговельної політики: специфічних та адвалорних мит, квот, «добровільних» обмежень експортування, встановлення мінімальних імпортних цін, технічні бар'єри і т. Д. Обмеження імпорту зазвичай вводяться в протекціоністських цілях (для захисту національних виробників від конкуренції) . Податки на імпорт також можуть встановлюватися в фіскальних цілях (поповнення скарбниці).

Ступінь регулювання імпорту залежить від обраного типу торгової політики держави. Експорт (англ. Export) в економіці - вивезення за кордон товарів, проданих іноземному покупцю або призначених для продажу на іноземному ринку.(4)

Провідна форма зовнішньої торгівлі це комерційна угода, яка оформляється зовнішньоторговельними договорами (контрактами). Держава здійснює регулювання зовнішньої торгівлі країни. Для цього використовують такі засоби, як митні тарифи, ліцензування, і інші нетарифні обмеження, а також пряме і непряме субсидування експорту та інші засоби. Договірною-правову базу для здійснення зовнішньої торгівлі товарами складають торгові договори і угоди, угоди про платежі, кредитні угоди та ін.

Статистика зовнішньої торгівлі виражається наступними показниками:вартісними і фізичними обсягами динаміки експортно-імпортних операцій, сума яких становить зовнішньоторговельний оборот. Сюди входить торговий баланс, квотування, товарна структура та умови торгівлі.

Розділ 2. Аналіз зовнішньої торгівлі України та її трансформація

Україна це держава, яка має високий рівень відкритої економіки на котру припадає 0,07% світового ВВП і 0,3% світового експорту. Після здобуття незалежності Україна почала вести активну зовнішньоторговельну політику. Починаючи з 1993 року її зовнішньоекономічними партнерами було більше, ніж 180 країн світу. Можна з упевненістю сказати, що зовнішня торгівля має для України велике значення.

Зовнішня торгівля України — діяльність суб'єктів господарської діяльності України та інших держав, яка має місце як на території України, так і за її межами і яка зводиться до посередництва між виробниками і споживачами по здійсненню угод купівлі-продажу товарів або послуг. Зовнішня торгівля України поділяється на експортну (вивізну) — рух товарів або послуг від українського виробника до іноземних споживачів, та імпорتنу (ввізну) — рух товарів/послуг від іноземного виробника до українських споживачів.(5)

Зовнішня торгівля має величезний вплив на економіку країни. Динаміку зовнішньої торгівлі України у 2006-2016 рр. продемонстровано в таблиці 1.

Таблиця 1

Зовнішньо-економічна торгівля України[7]

Рік	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Зовн. оборот	94628	123938	170746	99911	129378	170962	173701	16272	126224	85475	62301
Експорт	45874	58287	78744	49301	63190	82107	82337	78148	65423	46251	44885
Імпорт	48754	65651	92002	50610	66188	88855	91364	84573	60802	42518	44548
Сальдо	-2880	-7364	-13258	-1309	-2998	-6748	-9027	-6425	4621	3733	-337

За даними таблиці 1, можна зробити висновок, що існує тенденція до зниження зовнішньо-торгівельного обороту з 2012 р. Експорт України також невинно зменшується, через військові події на сході держави, падіння економіки, знецінення гривні, велику інфляцію. Щодо імпорту спостерігаємо більш позитивну картину, адже у 2016 р. відбувся приріст на 2030 млрд. дол. США порівняно з 2015 р. Сальдо за 2016 рік було негативне і становило 337 млрд. дол. США, а за 2015 - позитивне і становило відповідно 3733 млн. дол. США.

Розвиток зовнішньоекономічної діяльності України проходить у складних умовах під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів. Це погіршення кон'юнктури для вітчизняного виробника зовнішніх ринках, неактивність влади України щодо розробки стратегії розвитку конкурентно-спроможного експортоорієнтованого національного товаровиробника, падіння національного виробництва. Негативно на розвиток зовнішньої торгівлі впливають бартерні операції, частка яких помітно зменшується.

Зовнішня торгівля включає в собі регіональну та товарну структури.

Основні ознаки регіональної структури зовнішньої торгівлі України:

1. Україна співпрацює майже з 160 країнами світу.
2. Усі регіони, нині за винятком Донецької та Луганської областей, АР Крим, задіяні у зовнішньоторговельних операціях, найбільший відсоток питомої ваги припадає на Дніпропетровську, Київську області.
3. До найголовніших партнерів зовнішньої торгівлі відносять ЄС,США, дещо менше РФ, у світлі сьогоднішніх подій. На них припадає приблизно 2/3 обсягу зовнішньої торгівлі України.

4. Україна займала головне місце серед зовнішньоекономічних партнерів РФ, але взаємне співробітництво істотно знизилось внаслідок конфлікту між державами.

5. Співробітництво України з ЄС за останні декілька років дуже зросло, що відображається ефективними показниками розвитку економіки. Вони співпрацюють у рамках "Угоди про партнерство і співробітництво" (1992 р.)

6. Відсоток товарообмінних операцій України зі Сполученими Штатами Америки не перевищує навіть 4% від всього обсягу. Україна займає 68 сходинку серед 200 економічних партнерів США.

Характеристика товарної структури зовнішньої торгівлі:

1. товарна структура зовнішньоторговельних операцій України охоплює більш як 20 номенклатурних груп, серед яких переважає виробництво недорогоцінних металів та виробів з них (45%), мінеральних продуктів (10%), механічного обладнання, машин та механізмів, електрообладнання та їх частин, пристроїв для запису чи відтворення зображення та звуку (9%), продукції хімічної та взаємозалежних галузей промисловості (8%)

2. у вітчизняному експорті з ЄС переважає постачання сировини та продовольчих товарів, також чорних і кольорових металів, добрива, бавовни та волокна, масла й жирів, хімічної продукції. З Європейського Союзу Україна імпортує продовольчі товари, машини та обладнання

3. у структурі експорту з України до США збільшується частка чавуну і скорочується частка сталі; збільшується експорт нафти й нафтопродуктів, бітумних сумішей, озокериту. Український найбільше імпортує із США ядерні реактори, котли, обладнання та продовольчих товарів.

Зовнішньоторговельний оборот формується вартістю експорту та вартістю імпорту. Україна належить до держав, з відкритим типом економіки.

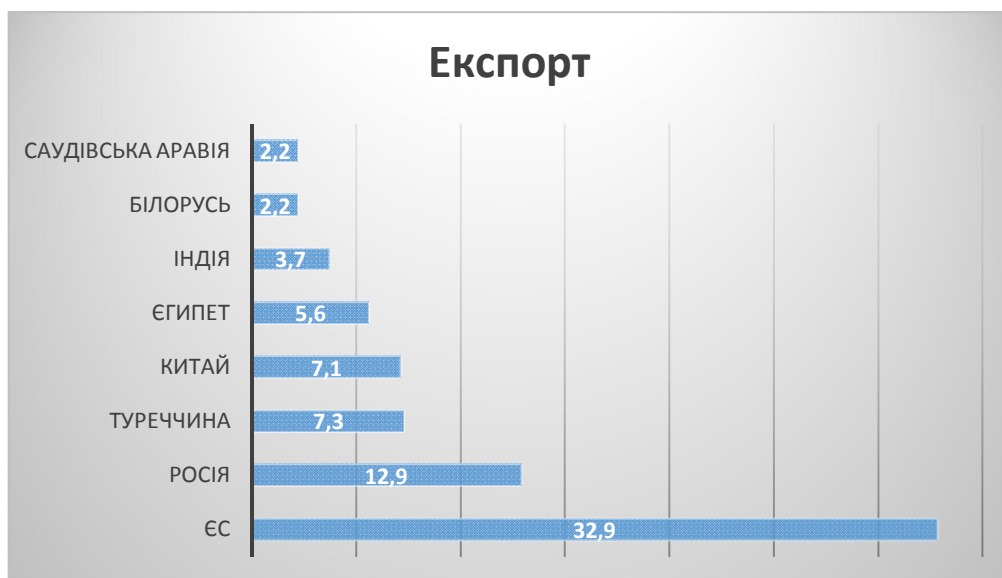

Рис. 1 Основні торговельні партнери України[8]

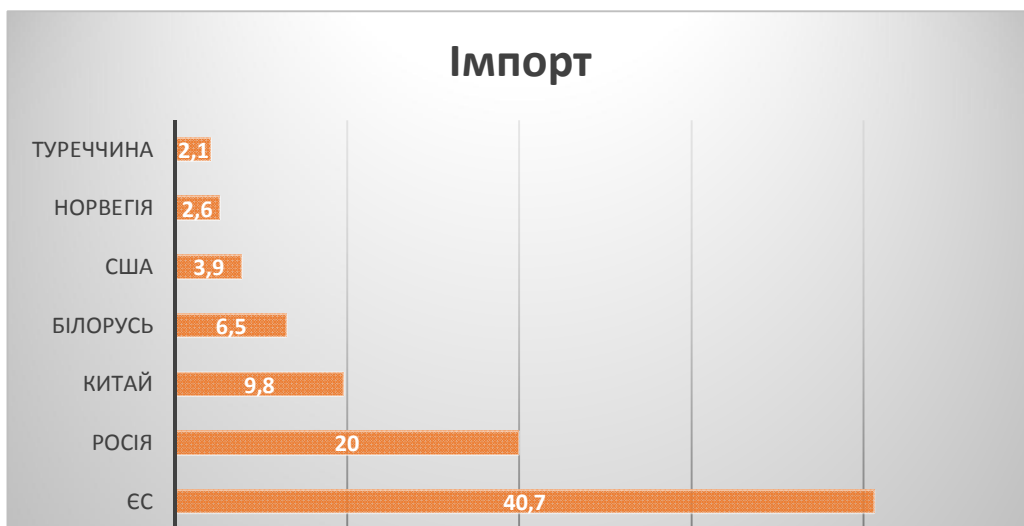

Рис. 2 Основні торговельні партнери України[8]

За даними рис.1 можна зробити висновок, що головними зовнішньо-економічними партнерами України є держави ЄС (32,9%), Росія (12,9%),

Туреччина (7,3%) та Китай (7,1%). Важливе місце займають Єгипет, Індія, Білорусь та Саудівська Аравія. За даними рис.2 найважливішими країнами-імпортерами нашої держави є Росія (20%), Китай (9,8%), Білорусь (6,5%) та країни ЄС (40,7%). Значною є частка США, Норвегії та Туреччині у даній структурі.

Товарна структура експорту в зовнішній торгівлі України 2013-2016 рр. [5]

тис. дол. США

Товар	2013	2014		2015		2016	
	Тис.грн	Тис.грн	% до 2013р.	Тис.грн	% до 2014р.	Тис.грн	% до 2015р.
Продукти тваринного походження	1084105,1	383453,8	104,4	823434,9	81,2	257569,8	86,4
Продукти рослинного походження	8875943,5	3331019,8	111,1	7971492,5	91,2	2934160,4	101,7
Жири та олії тваринного або рослинного походження	3507131,8	1723635,0	112,9	3299799,1	86,3	1597632,6	121,1
Мінеральні продукти	7494933,0	3101915,3	105,9	3099490,6	50,8	1004606,5	76,5
Продукція хімічна	4327295,8	1466446,9	74,4	2130843,6	69,8	605972,8	62,5
Полімерні матеріали, пластмаси	787814,4	265257,2	85,9	412557,1	70,4	150655,6	95,4
Деревина і вироби з деревини	1144395,4	533189,1	119,9	1107197,0	87,7	472571,3	107,7
Текстильні матеріали та вироби	811128,7	337640,8	105,0	634219,5	80,7	263292,0	107,6
Вироби з каменю, гіпсу, цементу	583131,6	192884,0	86,3	331570,9	69,2	105596,5	81,5
Дорогоцінне або напівдорогоцінне каміння	118413,9	27704,1	55,0	82031,4	50,8	16369,5	73,9
Недорогоцінні метали та вироби з них	17570747,8	7000030,2	92,7	9470719,2	62,2	3124852,8	73,8
Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання	6975000,3	2581658,2	96,6	3940855,8	69,7	1401275,2	89,9
Засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби	3344025,0	839780,7	55,1	679179,3	46,1	210724,8	86,5
Прилади та апарати оптичні, фотографічні	296264,1	110248,2	98,1	158568,5	68,3	54411,4	95,0

За даними таблиці 2 можна зробити висновок, що основні експортні товари України – чорні метали, зернові культури, жири та олії тваринного чи рослинного походження, залізничні локомотиви, ядерні реактори, електричні машини, вироби з металів, добрива, насіння і плоди олійних рослин, деревина і вироби з деревини, папір та картон, пластмаси, полімерні матеріали, сіль, сірка, молочні продукти, мед, меблі, органічні хімічні сполуки, одяг, алкогольні та безалкогольні напої, тютюн.

Металургія, сільське господарство, машинобудівна та хімічна промисловості становлять 80% експорту нашої держави. Основу товарної структури експорту становлять недорогоцінні метали та вироби з них, продукція хімічної промисловості, мінеральні продукти. Характерною рисою галузей, які спрямовані на експорт є високий рівень залежності від кон'юнктурних коливань на світових ринках. Впродовж останніх років підросли ціни на експорт чорних та кольорових металів, продовольчих товарів, хімікатів та окремих видів продукції машинобудування. Внаслідок приєднання України до СОТ в 2008 р. нині вона має рівні права на світових товарних ринках. В результаті для зарубіжних країн став більш доступним цілий перелік українських товарів металургійної, хімічної, машинобудівної галузей та сільського господарства. Україна характеризується низькими показниками експорту високотехнологічних товарів та послуг.

У поставках за кордон все більше значення набувають сировина, продукція сільського господарства та сегменти харчової промисловості на шкоду товарам з високою доданою вартістю і машинно-технічної продукції. У першому півріччі 2016 р. вартісні обсяги поставок по групах «Продукція хімічної промисловості», «Метали» і «Мінеральні продукти» впали на 23-37%, по групі «Машини та обладнання» - на 6%. У той же час лідером приросту стала стаття «Жири та олії тваринного або рослинного походження».

Експорт по групі «засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавальні засоби» впав з 2013 р. більш ніж в три рази. Частка машин і устаткування залишалася відносно стабільною: в середньому близько 10%. Однак в

грошовому вираженні втрати склали понад 40% (3,9 млрд. дол. в 2015р. проти 6,8 млрд. в 2013 р).

Поряд з зерновими культурами, послідовно зростають також поставки за кордон масложирової продукції. Ця галузь є найбільш «експортоорієнтованою»: на зовнішні ринки поставляється, зокрема, близько 90% всього виробленого в Україні соняшникової олії. За підсумками першого півріччя 2016 р. стаття «Жири та олії тваринного або рослинного походження» показала приріст на 22% до аналогічного періоду 2015р., при цьому питома вага цієї категорії виріс в 2013-2015 рр. з 5,6% до 8,7% в загальній структурі експорту. Однак понад 90% продукції, що поставляється за кордон продукції - це нерафінована олія, що не дозволяє віднести даний сегмент до категорії товарів з високою доданою вартістю.

Товарна структура імпорту в зовнішній торгівлі України 2013-2016 рр. [5]

тис. дол. США

Товар	2013	2014		2015		2016	
	Тис.грн	Тис.грн	% до 2013р.	Тис.грн	% до 2014р.	Тис.грн	% до 2015р.
Продукти тваринного походження	1892122,8	1124129,2	60,8	548170,2	48,8	267112,8	127,3
Продукти рослинного походження	2669782,0	2031639,6	77,9	1146186,3	56,4	697895,2	110,5
Жири та олії тваринного або рослинного походження	403328,4	301702,6	74,8	182338,9	60,4	93591,1	146,1
Мінеральні продукти	22362099,8	16095408,2	72,3	11689985,7	72,6	2663596,6	48,4
Продукція хімічна	8435346,6	6782170,4	80,7	5009163,1	73,9	2387276,2	116,3
Полімерні матеріали, пластмаси	4592891,4	3638093,5	79,7	2646219,1	72,7	1099797,4	113,4
Деревина і вироби з деревини	416010,4	294518,7	72,9	148211,0	50,3	69842,9	130,5
Текстильні матеріали та вироби	2434672,9	1883342,3	78,4	1414595,1	75,1	579417,9	109,2
Вироби з каменю, гіпсу, цементу	1140777,3	801479,4	70,1	509976,3	63,6	206985,4	115,2
Дорогоцінне або напівдорогоцінне каміння	690298,9	296840,0	43,0	71870,3	24,2	21353,5	59,8
Недорогоцінні метали та вироби з них	5002923,2	3324372,1	67,1	2004239,5	60,3	834730,1	113,3
Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання	12470050,3	8720756,2	73,6	6273379,8	71,9	2766917,5	127,4
Засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби	5901462,9	2648153,7	45,3	1743638,6	65,8	1062657,3	179,7
Прилади та апарати оптичні, фотографічні	1094273,8	672923,4	62,5	463826,4	68,9	190349,7	109,7

За даними таблиці 3, можна сказати, що у загальному обсязі імпорту товарів переважають мінеральні продукти, машини, устаткування, продукція хімічної промисловості, засоби транспорту. До імпортованих товарів відносять мінеральні палива, нафту, засоби наземного транспорту, фармацевтичну продукцію, різноманітну хімічну продукцію, чорні метали, оптичні прилади та апарати, ефірні олії, взуття, культивовані перли, дорогоцінне або напівдорогоцінне каміння, какао, риба і ракоподібні, дубильні екстракти.

Що стосується імпорту, то близько 80% всіх поставок в Україну становлять машини і устаткування, мінеральні продукти, продукція хімічної промисловості, транспортні засоби, полімерні матеріали та метали.). У порівнянні з 2015 р. імпорт в першому півріччі 2016 р. знизився на 4% за рахунок двократного падіння по групі «Мінеральні продукти». У той же час всі інші значущі групи продемонстрували зростання в середньому на 13%.

Слід також очікувати подальшого зростання імпорту з країн ЄС відповідно до Угоди про створення Зони вільної торгівлі, в рамках якої з 01.01.2016 р. Україна скасувала мита приблизно на 70% всієї продукції з Європи. За підсумками першого півріччя 2016 р. імпорт з ЄС зріс на 4,1%.

За оцінками НБУ, у 2017 році очікується зростання в імпорті товарів - на 11%. У тому числі зростання енергетичного імпорту товарів на 33,5% буде обумовлено нарощуванням імпорту вугілля і коксу через припинення його постачання з ОРДЛО (окремі райони Донецької та Луганської областей), а також зростанням цін на нафтопродукти та газ. Основним драйвером не енергетичного імпорту залишиться продукція машинобудування, перш за все через зростання попиту з боку аграріїв. Крім того, очікується зростання імпорту продовольчих товарів в результаті поступового відновлення споживчого попиту.

Що ж стосується металопродукції, керамічних виробів, то падіння імпорту по ним пояснюється різким скороченням будівельних робіт, а також обвалом в машинобудуванні. Впав якраз імпорт мінеральних продуктів - на 15,2%, і енергоресу - на 25,2%. Більш того, в 2015 р. частка ввезення продукції паливно-

енергетичного комплексу в загальному обсязі імпорту повернулася на рекордний рівень 2013 р. І це - на тлі зниження цін на енергоносії і різкого зниження їх споживання промисловістю з урахуванням обвалу промвиробництва! Знизився імпорт нафтопродуктів у 2015 р. на 2,8 млрд. дол.США (або 42,4%) та газу на 18%. Позитивні зрушення відбулися в імпорті добрив та електроенергії в 2015 р. аж на 20,5 разів.

Впродовж 2013-2015 рр. спостерігається невпинне зменшення частки імпорту в структурі зовнішньої торгівлі України на 35% з позначки 84 573 млн. дол. США до 42 518 млн. дол. США. Причинами цього є зменшення обсягів постачання товарів з Російської Федерацією та країн СНД, ослаблення гривні, підвищення цін на український експорт.

Розділ 3. Проблеми та перспективи покращення структури зовнішньої торгівлі

Зовнішня торгівля представляє собою процес купівлі і продажу, що здійснюється між покупцями, продавцями і посередниками в різних країнах. Він пов'язаний з безліччю практичних і фінансових утруднень для фірм, що беруть участь в ньому. Поряд зі звичайними проблемами торгівлі та комерції, які виникають в будь-яких типах бізнесу, у міжнародній торгівлі існують додаткові проблеми, наприклад, відстань, різні мови, труднощі в області транспорту, ризик в дорозі, обмеження експорту та імпорту, вивчення зовнішніх ринків, проблеми платежів, інтенсивна конкуренція.

Україна так і не змогла подолати тенденцію падіння товарообігу, незважаючи на відносно сприятливі зовнішні і внутрішні умови, зокрема, допомогу з боку урядів США і ЄС, відсутність масштабних бойових дій на Південному Сході та рекордний урожай зернових. Зовнішній товарообіг склав 33,9 млрд. дол. США, зменшившись на 10,7% в порівнянні з аналогічним періодом попереднього року. Падіння, яке почалося в економіці після перемоги «революції гідності», триває.

Експорт за перше півріччя 2016 р. склав 16,6 млрд. дол. США, що на 10,2% менше в порівнянні з попереднім роком, а імпорт - 17,3 млрд. дол. США (знизився на 4,5%). Важливо, що зовнішньоторговельне сальдо зведено з негативним підсумком (-0,7 млрд дол.), Тоді як в 2015 р було досягнуте невелике позитивне сальдо (+0,6 млрд. дол.). Цей факт створює додаткові проблеми для фінансової системи країни, яка відчуває гострий дефіцит твердої валюти.

Примітно, що в міру падіння товарообігу українська економіка стає все більш залежною від зовнішньої торгівлі. Питома вага витрат на кінцеве споживання у ВВП неухильно знижується з 2013 р, тоді як внесок зовнішньої торгівлі зростає. Якщо в 2013 р зовнішній товарообіг становив 75% від ВВП України, то в 2015 р - вже 83%, і тенденція до зростання зберігається в 2016 році.

Уже в першому кварталі 2016 року повністю були вибрані квоти на поставки кукурудзи, соків, меду, цукру, ячмінної крупи і муки, м'яса птиці, обробленого томатів . По пшениці і вівса квота була вичерпана в червні 2016 р. При цьому обсяг поставок з України до Євросоюзу в 2015 р. багаторазово перевищив ліміт по квотам: наприклад, по меду - в 4 рази, сокам - в 7 разів, кукурудзі - в 20 разів, тобто основна маса продукції експортувалася зі сплатою мита. Причини банальні: значна частина української аграрної продукції не відповідає чинним в Євросоюзі нормам сертифікації. Крім того, у ряду товарних груп немає реальної перспективи просування на ринках Європи, а тому перебудувувати виробництво під європейські стандарти просто не має сенсу.

В Україні відсутні перспективні ринки для збуту машинобудівної продукції, це говорить про те, що українська промисловість більше не в змозі підтримувати конкурентноздатність в даному сегменті. Немає позитивної перспективи і для металів, які до недавнього часу були найбільшою статтею українського експорту. Через зниження світових цін вартісний обсяг експорту металів впав в 2013-2015 рр. майже в два рази, а за підсумками першого півріччя 2016 року - на 24% в порівнянні з попереднім. При цьому виробництво сталі на українських підприємствах в поточному році росло: за даними World Steel Association, в січні-травні чистий приріст склав 330 тис.т. Таким чином, спроби компенсувати падіння цін зростанням фізичного обсягу поставок не увінчалися успіхом.

Для технічного переоснащення промисловості та переходу на європейські стандарти потрібно не менше 90 млрд. євро, але взяти ці гроші, на жаль, немає звідки. Влада не в змозі навіть стимулювати промисловий експорт за допомогою надання фінансових гарантій - в бюджеті немає на це коштів, а більшість підприємств-експортерів не володіють необхідними ресурсами ні для виконання експортних контрактів, ні для модернізації основних фондів.

В цілому зовнішньоторговельна статистика за перше півріччя 2016 р показує, що втрата російського ринку, на який поставлялася основна частина промислової продукції , запустила механізм деіндустріалізації України. Республіка скочується навіть не в 20-й, а в 19-е століття, і в недалекому

майбутньому українці забудуть, що колись виробляли ракети, авіаційні двигуни, тепловози і т. Д. Деградація української економіки триває, і скоро нинішні біди - зростання цін на продовольчі і промислові товари, підвищення житлово-комунальних тарифів, банкрутство підприємств, безробіття, збільшення зовнішнього боргу, розпродаж за копійки державної власності - здадуться простим громадянам «квіточками».

Зовнішня торгівля являється головною формою міжнародних господарських зв'язків. Ріст вагомості торгівлі в глобальній економіці та її інтенсивний розвиток обумовлені об'єктивним процесом глобалізації та посиленням взаємозалежності більшості країн світу. Інтенсивності світового обміну товарів сприяв значний прогрес в розвитку міжнародного поділу праці. За динамікою і вартісними показниками вона випереджає зростання світового виробництва, рух капіталів та інші види зовнішньоекономічних зв'язків, що є однією з найважливіших характеристик сучасної світової економіки. Темпи приросту міжнародних експортно-імпортних операцій перевищують темпи зростання основних сегментів світового виробництва, в т.ч. промислових товарів, мінеральної сировини і сільськогосподарської продукції.

За останнє п'ятиріччя відбулися значні зміни в структурі зовнішньої торгівлі. Зокрема, частка послуг засобів зв'язку та інформаційних технологій дуже збільшилась в розмірах, однак скоротилась частка торгівлі сировинними товарами та продукцією сільського господарства. Географічний розподіл світової торгівлі зазнав певних змін. Частка країн, що розвиваються поступово збільшує обсяги зовнішньої торгівлі, але особливо швидкими темпами збільшуються обсяги товаропотоків з нових індустріальних країн. Стрімкими темпами розвивається зовнішня торгівля Китаю, Індії та Бразилії, саме це їм допомогло увійти в лідери торгових країн світу.

Значна частина світового товарообігу припадає на провідні промислово розвинені країни (США, Німеччину і Японію). До найбільших торгових країн світу входять Франція, Великобританія, Італія, Канада, Нідерланди, Бельгія.

Таким чином, можна виділити наступні сучасні тенденції розвитку зовнішньої торгівлі:

1. Динаміка торгівлі характеризується високими темпами розвитку
2. При загальному зростанні зовнішньої торгівлі, її динаміка в окремих країнах і регіонах різниться
3. Зовнішня торгівля зростає більш швидкими темпами, ніж загальні темпи внутрішньогосподарського розвитку країн
4. Зросли експортна і імпортна квоти багатьох країн
5. Географічна конфігурація світової торгівлі в післявоєнний період характеризується асиметрично
6. Основний потік міжнародної торгівлі припадає на взаємну торгівлю розвинутих країн
7. Змінюється товарна структура світової торгівлі. (6)

Висновки

Зовнішня торгівля - це специфічний сектор економіки окремої держави, суб'єктами якого сьогодні є підприємницькі структури, пов'язані з реалізацією товарів (послуг, ідей) на зарубіжних ринках і частини зарубіжного товару на національному ринку. Зовнішня торгівля України є об'єктом національного державного регулювання і пов'язана з торговельним балансом країни.

Рівень зовнішньої торгівлі характеризується обсягом зовнішньоторговельного обороту, що складається з експорту, імпорту та реекспорту.

Основними показниками, що характеризують географію зовнішньої торгівлі є: обсяг експорту, імпорту, зовнішньоторговельного обороту; обсяг експорту, імпорту, зовнішньоторговельного обороту в розрахунку на душу населення; індекс експорту, імпорту, зовнішньоторговельного обороту; сальдо зовнішньої торгівлі (різниця між експортом та імпортом); товарна структура експорту та імпорту; коефіцієнти спеціалізації економіки

Україна це держава, яка має високий рівень відкритої економіки на котру припадає 0,07% світового ВВП і 0,3% світового експорту. Після здобуття незалежності Україна почала вести активну зовнішньоторговельну політику. Починаючи з 1993 року її зовнішньоекономічними партнерами було більше, ніж 180 країн світу. Можна з упевненістю сказати, що зовнішня торгівля має для України велике значення.

Зовнішня торгівля нашої держави розвивається під впливом погіршення кон'юнктури для вітчизняного виробника зовнішніх ринках, неактивності влади України щодо розробки стратегії розвитку конкурентно-спроможного експортоорієнтованого національного товаровиробника, падіння національного виробництва. Негативно на розвиток зовнішньої торгівлі впливають бартерні операції, частка яких помітно зменшується.

Список використаних джерел

1. Зовнішня торгівля: виклики і перспективи: процеси, результати, перспективи. Біла книга державної політики/ за ред. Ю.Г. Рубана – К.: НІСД, 2011. – с. 55-572.
2. Курищук В. Державна фінансова підтримка експортної діяльності в Україні/ В. Курищук// Економіст. – 2012. – №6. – с. 39-41
3. Державний комітет статистики України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Зовнішня і міжнародна торгівля: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buklib.net/books/25034/>
5. Зовнішня торгівля та її вплив на ВВ країни: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/vnz/reports/econom_theory/22033/
6. Зовнішня торгівля України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Зовнішня_торгівля_України
7. Основні напрямки і показники розвитку зовнішньо-економічної діяльності в Україні: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ekursova.in.ua/1r/in-04489.html>
8. Основні показники міжнародної торгівлі України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edclub.com.ua/analitika/osnovni-pokaznyku-mizhnarodnoyi-torgivli-ukrayiny-ta-yevrosoyuzu-u-sichni-veresni-2015>
9. Тенденції розвитку міжнародної торгівлі товарами і послугами в другій половині ХХ століття: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://stud.com.ua/24961/ekonomika/tendentsiyi_rozvitku_mizhnarodnoyi_torgivli_tovarami_poslugami_drugiy_polovini_stolittya
10. Фінанси: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.finance.ua/ua/news/-/297074/import>